TURKU
ÅBO

Asiantuntijalausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi

Mika Helva, Eduskunnan hallintovaliokunta 7.2.2023

Kotoutumisen vastuukysymykset

Hallituksen esitys selkeyttää vastuukysymyksiä, kun kokonaisvastuu tulee yhdelle toimijalle eli kunnalle, joka vastaa jatkossa kaikista kotoutumissuunnitelmista ja kotoutumisohjelmasta.

Laissa tulee kuitenkin selventää sitä, kuinka työvoimaan kuulumattomat saadaan palvelujen piiriin ja kuinka turvataan kunnan tiedonsaanti kotoutumisen edistämiseksi hyvinvointialueilta ja valtion toimijoilta (mm. Kela, Migri, DVV ja Verottaja).

TURKU

Kaikkien kotoutumisen edistäminen on unohdettu

Hallituksen esityksen tekstiosassa korostetaan kaikkien kotoutumisen edistämistä, mutta he unohtuvat pykälissä, tiedon saannissa ja resursoinnissa.

Väestön vanhetessa Suomen kasvun turvaaminen edellyttää työperäistä maahanmuuttoa ja toisaalta ilman pitovoiman vahvistamista menetämme ulkomaisia osaajia.

Kuva: iStock

TURKU

Kuntaan ohjaaminen ja muuttaminen

Hallituksen esityksessä säädetään kuntaan ohjaamisesta, mutta ei oteta riittävästi huomioon sitä, että enemmistö valitsee itse kotikuntansa maan sisäisen muuton kautta. Maahanmuuttajien enemmistö muuttaakin suuriin kaupunkeihin. Tässä on riskinä, että kotoutumisaika on kulunut lähtökunnassa, jossa ei ole tehty riittävästi kotoutumisen edistämiseksi ja siten vastuu tämän laiminlyönnin korjaamisesta jää lähes ilman mitään tähän osoitettuja resursseja vastaanottavalle kunnalle.

Kuva: iStock

TURKU

Valtion korvaukset

Koska maahanmuuttajien enemmistö asuu suurissa kaupungeissa, ne kantavat suurimman vastuun heidän kotoutumisen edistämisestä. Heidän kielitaidon oppiminen ja työllistymisen tukeminen vaativat resursseja. Näitä maahanmuuttajavaltaisimmille kunnille on osoitettu erillisten valtionosuushakujen kautta (Osaamiskeskus ja Talent). Jatkossa edellä mainituista luovutaan. Osa rahoituksesta annetaan kunnille valtionosuutena, joka mahdollisesti jaetaan kaikille kunnille, jolloin sen vaikuttavuus jää olemattomaksi eikä kenelläkään ole enää resursseja järjestää edellä mainittuja toimenpiteitä niin kuin tähän asti. Isojen kaupunkien kotoutumistoiminta tukee myös pienempiä kuntia. Ilman indeksikorotuksia laskennallisten korvausten reaaliarvo laskee.

Myös valtion on uskallettava jatkossakin investoida kuntien kautta kotoutumisen edistämiseen tai lain tavoitteet eivät toteudu.

Kuva: iStock

TURKU

Kuva: Heikki Räisänen

Muita huomioita

Yhteiskuntaorientaation järjestämisen kustannuksia on alennettu sillä perusteella, että ne järjestettäisiin verkossa, mikä on tulosten kannalta taas aika huono vaihtoehto.

Erityispanostusta tarvitaan ns. Rinkeby-ilmiön ehkäisemiseksi Suomen suurissa kaupungeissa.

Kotoutumissuunnitelman tulee mahdollistaa myös muut kotoutumista edellyttävät tekijät kuten kotoutujan kytkeytyminen harrastustoimintaan ja koko perheen kotoutuminen.

Tietojärjestelmien tulee olla kotoutumista edistävän tiedon jakamisen mahdollistavia eikä estäviä.

TURKU

Lopuksi

Kotoutumislain kokonaisuudistus on erittäin tärkeä ja sen tavoitteiden soisi onnistuvan. Niistä on kiinni koko maamme kasvu väestön ikääntyessä voimakkaasti ilman tänne muuttavaa työikäistä väestöä ja lapsia. Tähän ryhmään perustuu myös Turun kaupungin kasvu ja siksi Turku sitoutuu jatkossakin olemaan vahvasti mukana kotoutumisen edistämisessä ja sen kehittämisessä entistä tehokkaammaksi.

Kuva: Pekka Vallila

TURKU

Kiitos!

TURKU